

Polkka

Kouluruokailu

22.11.2023

Palvelusuunnittelija Sinikka Pussinen
Kehittämispäällikkö Kirsi Ahosola

Sisältö

- Yleistä Polkasta
- Ruokalistasuunnittelu
- Koulujen ruokalistasta
- Keskustelua ja kysymyksiä

Suomen parasta kouluruokaa!

20 000

ateriaa
päivässä

530 000

neliometriä
siivottavaa
pinta-alaa

850

työntekijää

62 miljoonan
euron
liikevaihto

Polkka

www.polkkaoy.fi

Polkka - Pohjois-Karjalan tukipalvelut oy

- Ateria-, puhtaus- ja logistiikkapalveluita tuottava in house -yhtiö
- Toiminta-alue Pohjois-Karjala
- Tuottaa palveluita pääasiassa omistajilleen
- Yhtiön omistajat
  - Siun sote
  - Joensuun kaupunki
  - Kiteen kaupunki
  - Heinävesi
  - Tohmajärvi
  - Iloimantsi
  - Nurmeksien kaupunki
  - Liperi

Kunnat, jossa Polkan kouluruokaa

- Joensuu
- Ilomantsi
- Tohmajärvi
- Kitee
- Heinävesi

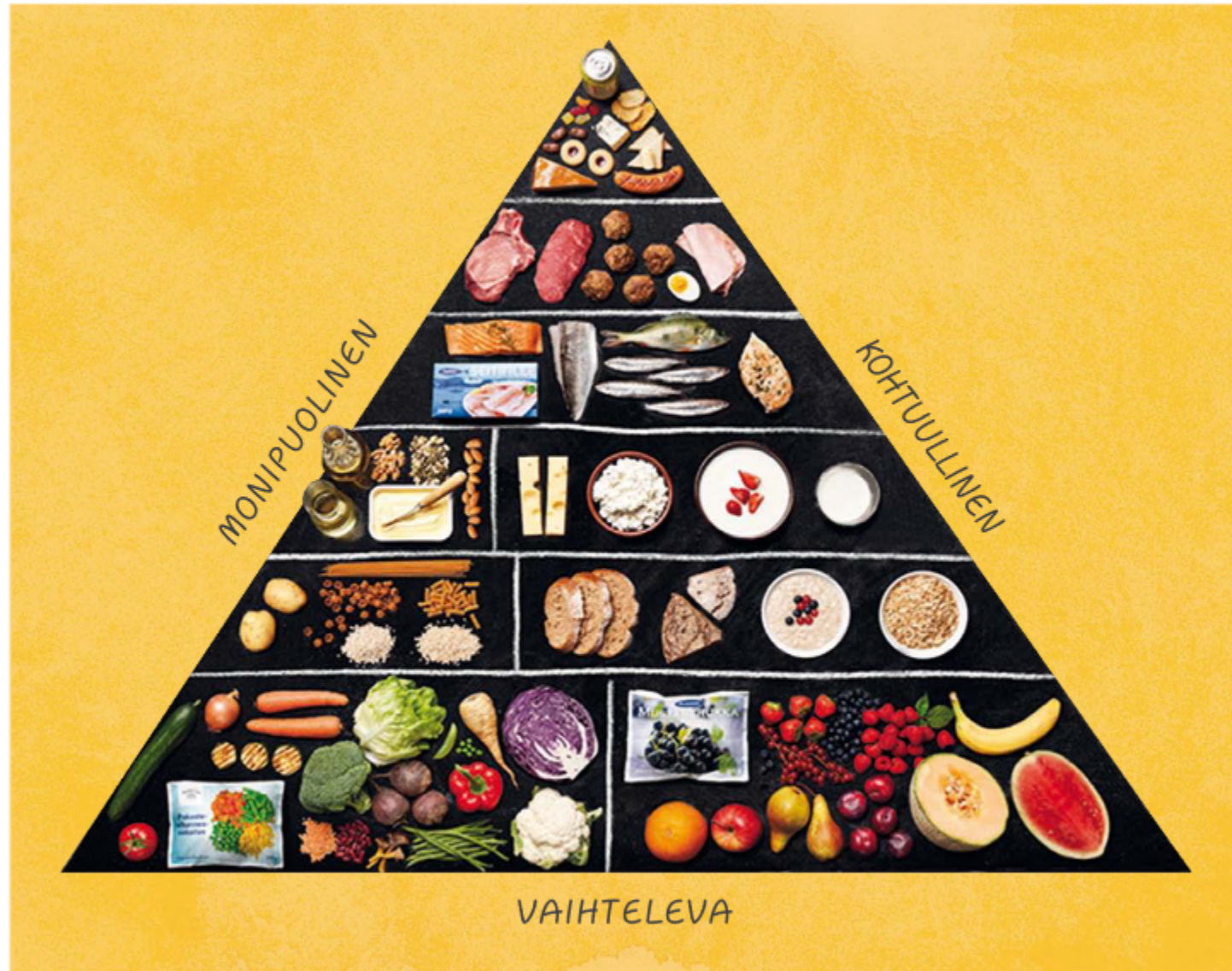
Ruokalistasuunnitteluun vaikuttavia tekijöitä

Palvelusopimukset
Ravitsemussuositukset
Ruokalajirytmitykset
Asiakasrakenne
Hankintasopimukset
Toimittajat

Kestäväkehitys
Lähirooka
Kotimaisuus
Laatu
Omavalvonta
Säilyvyys
Kuljetukset

Omistajien talous
Talous, elintarvikkeiden
hinnan kehitys

Toiveet
Mielitymykset
Trendit
Hävikki
Palautteet
Tuotanto

KUVA 2. Ruokakolmio, Syödään yhdessä – ruokasuositukset lapsiperheille (VRN, 2016).

Energia ravintoaineiden suositus kouluateria

TAULUKKO 3. Energiaravintoaineiden keskimääräiset osuudet viikottasolla lautasmallin mukaisesti koostetussa kouluateriassa

	% energiasta
Rasva	30–40
Tyydyttynyt rasva	alle 10
Proteiinit	13–17
Hilihydraatit	45–50

Syödään ja opitaan yhdessä
Kouluruokasuositus
2017

PUSSISIN
JTOIMIS
PTOIMV 2

ITÄ-AROMI
Ruokailistan ravintoarvot

Ruokailista: K01_23_24 RA KOULU 1 RAVINTOAR_23_24
Aikaväli: 14.8.2023 - 17.9.2023
Ateriatyypit: Lounas 1
Ravintoaineryhmä: Koulu3
Ravintosuositus: KOU3-6LK (Absoluuttinen vertailu)

KA 5 viikkoa
Peruslounas, leipä,
Levite, maito

TAULUKKO 3. Energiaravintoaineiden keskimääräiset osuudet viikkotasolla koulusmallin mukaisesti koostotussa kouluteriassa

	% energiasta
Rasva Tyydyttyneet rasvat	30-40 alle 10
Proteiinit	13-17
Hilihydraatit	45-50

Nimi	Yksikkö	Määrä /ruokailija	%-osuus energiasta	Ainetiheys /1000kcal	Suositus alaraja	Suositus yläraja	Ero%
Energia kcal, hilihydr.kok.mrä	kcal	607,01			650	650	-6,61
Energia kJ, hilihydr.kok.mrä	kJ	2546,10			2700	2700	-5,7
Hilihydraatit	g	71,31	47,61	117,48	89	89	-19,88
Rasvat	g	22,96	34,25	37,81	22	22	4,32
Tyydyttyneet rasvahapot	g	5,32	7,94	8,76		7,2	
Proteiinit = valkuaisaineet	g	23,81	15,89	39,22	24	24	-0,79
B1 Tiamiini	mg	0,43		0,7	0,3	0,3	43,33
Askorbiinihappo=C-vitamiini	mg	32,42		53,4	22	22	47,36
Ca Kalsium (kalkki)	mg	306,86		505,52	273	273	12,4
Fe Rauta	mg	3,42		5,64	4,4	4,4	-22,27
Ruokasuola (natriumkloridi)	g	1,24		2,04		1,4	
Suolaekvivalentteina Synkka	g	2,31		3,8			
Ravintokuitu yhteensä	g	10,00		16,47	8,2	8,2	21,95

Sivuja yhteensä: 1

Tyydyttyneet
rasvahapot suositus
7,2 g
Meillä 7,9 g

Ruokasuola
natriumkloridi 1,4 g
Meillä 1,2 g

Energiaravintoaineet
kokonaisenergiasta
Rasva ka 35 E% meillä 34,2%
Hilihydraatit ka 47,5 E % meillä 47,6%
Proteiinit ka 15 E % meillä 15,8 %

Ruokalista: K01_23_24 RA KOULU 1 RAVINTOAR_23_24
Alkaväli: 14.8.2023 - 17.9.2023
Ateriatyypit: Lounas 1
Ravintoaineryhmä: Koulu3
Ravintosuositus: KOU3-6LK (Absoluuttinen vertailu)

KA 5 viikkoa Kasvislounas
Sisältää myös leipä, maito,
levitepaketin

Nimi	Yksikkö	Määrä /ruokailija	%-osuus energiasta	Ainetiheys /1000kcal	Suositus alaraja	Suositus yläraja	Ero%
Energia kcal,hiilihydr.kok.mrä	kcal	607,16			650	650	-6,59
Energia kJ, hiilihydr.kok.mrä	kJ	2545,42			2700	2700	-5,73
Hiilihydraatit	g	70,73	47,24	116,49	89	89	-20,53
Rasvat	g	23,23	34,68	38,26	22	22	5,59
Tyydyttyneet rasvahapot	g	5,32	7,94	8,76		7,2	
Proteiinit = valkuaisaineet	g	22,80	15,23	37,56	24	24	-5
B1 Tiamiini	mg	0,40		0,66	0,3	0,3	33,33
Askorbiinihappo=C-vitamiini	mg	39,31		64,74	22	22	78,68
Ca Kalsium (kalkki)	mg	336,43		554,1	273	273	23,23
Fe Rauta	mg	3,48		5,73	4,4	4,4	-20,91
Ruokasuola (natriumkloridi)	g	1,14		1,88		1,4	
Suolaekvivalenteina Synkka	g	2,41		3,96			
Ravintokuitu yhteensä	g	11,98		19,72	8,2	8,2	46,1

Tyydyttyneet rasvahapot
Suositus 7,2 g
Meillä 7,9 g

Ruokasuola
natriumkloridi 1,4 g
Meillä 1,14 g

Energia- ja ravintoaineet
kokonaisenergiasta
Rasva ka 35 E% meillä 34,7 %
Hiilihydraatit ka 47,5 E % meillä
47,2 %
Proteiinit ka 15 E % meillä 15,2 %

Osallistaminen

- Toiveruokapäivä kysely
  - Pyydetään palautetta olemassa olevasta ruokalistasta
  - Arvio kouluarvosanoin 4-10
- Yhteistyö nuorisovaltuusto, oppilaskunnat, kotitalousryhmät
- Vaikuttaminen
  - Palaute esim. Italianpata on pahaa
    - Mieluummin, että italianpata on mautonta, ei maistu jne.

Strategiasta

- Lähiruoka tavoite 19 % kaikista elintarvikeostoista
  - Toimittajia Kiteeltä Vaaranperuna, Eno Puhakan juureskuorimo, Jaakkolan elintarviketukku, Pielispakari, Astikkala
- Kotimaisuus
  - Kotimaisten raaka-aineiden osuus elintarvikkeista 82 %
  - Kotimainen liha, kala(esim. kirjolohi)
  - Perunat, juurekset, marjat jne.
- Raaka-aine valinnalla ja reseptiikalla pyritään vähentämään erityisruokavalioiden valmistuksen tarvetta

Makumieltymykset

- Vaikea tehtävä
  - Noin 7000 koululounasta
  - Ruokalistalla 5 viikkoa, tällä hetkellä 2 vaihtoehtoa, eli yhteensä 50 erilaista reseptiä

Kysymyksiä ja keskustelua

- Miksi kouluruokaa ei riitä kaikille oppilaille / opiskelijoille?
- Miksi kouluruokalistaa uusittiin, kun vanhaan ruokaan oltiin tyytyväisiä?
- Miksi monet "ei-kasvisruoat" ovat nykyään kasvisruokia?
- Miksi ruoka on usein niin rasvaista?
- Miksi ruoan laatu on huonontunut, kun itse ruoat eivät muutu?
- Miksi perunoissa ei ole kuoria?
- Miksi kasvisruoat eivät enää ole aina vaihtoehtoinen vaan välillä ainoa vaihtoehto?
- Minkä takia ruoat ovat joskus yli- / alikypsennettyjä? (Esim. Raakoja perunoita)
- Miksi rakastettuja ruokia kuten tortilloja yritetään jäljentää huonoin tuloksin helppojen kotiruokien sijasta?

Kiitos!

www.polkkaoy.fi